

Boerderij Educatie in West-Friesland

Projectplan

Datum: februari 2019

Opgesteld door: Caroline Schakel (LTO Noord) en Ellie van der Schriek (Natuur-el)

AANLEIDING

Boerderijeducatie wordt landelijk aangeboden via de website van Boerderijeducatie Nederland. Op www.boerderijeducatienederland.nl kunnen scholen zien welke educatieboeren in de buurt actief zijn. Op de kaart met het aanbod aan boerderijeducatie is West-Friesland een witte vlek. Dat is opvallend, omdat West-Friesland een belangrijke voedselproducerende regio is met veel agrarische bedrijven die actief zijn in verschillende sectoren. Er zijn enkele boeren en tuinders die al schoolklassen of geïnteresseerden en op verzoek rondleidingen en excursies geven op hun bedrijf. Toch is dat allemaal erg versnipperd en niet zichtbaar voor scholen. Bovendien is het niet wenselijk en zonde van de tijd als iedere agrariër voor zich scholen gaat benaderen. Het belang van boerderijeducatie in combinatie met de vraag hiernaar vanuit scholen en de behoefte aan meer structuur en organisatie aan de aanbodkant vormen de basis voor dit projectplan.

Om inzicht te krijgen in de vraag naar voedseleducatie is er in het voorjaar van 2018 op alle basisscholen in West-Friesland een enquête uitgezet. Er zijn in de 7 West-Friese gemeenten in totaal 105 scholen, waarvan 35 scholen de enquête hebben ingevuld. In hun reactie gaven 24 scholen (69% van de respondenten) aan dat ze met de leerlingen een boer of tuinder in de regio zouden willen bezoeken. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat er op de basisscholen in West-Friesland vraag is naar boerderijeducatie.

Los van het feit dat boeren en tuinders zich vol passie inzetten voor het verbeteren van het kennisniveau van kinderen, is het verstandig om voor de lange termijn te investeren in het opleiden van boeren en tuinders tot educatieboeren in het bezit van het Keurmerk Boerderijeducatie Nederland. Niet alleen zijn zij dan opgeleid tot lesgeven, ook zijn zij dan op de juiste manier verzekert, BHV-gecertificeerd en vervullen zij een spil functie lokaal, niet alleen voor kinderen van basisscholen maar ook voor BSO's, zorginstellingen, supermarkketens et cetera.

Voordelen voor scholen:

- Een overzicht van gekwalificeerde educatieboeren in de eigen omgeving;
- Mogelijkheid om het bezoek in te vullen vanuit een bepaalde invalshoek of onderwerp of om het bezoek te laten aansluiten bij een thema of vak;
- Beschikbaarheid van passend lesmateriaal;
- De deelnemende agrarische bedrijven voldoen aan eisen op het gebied van veiligheid, hygiëne en educatieve vaardigheden.

Voordelen voor boeren en tuinders:

- In beeld gebracht wat de vraag naar boerderijeducatie is vanuit het onderwijs;
- Een centraal aanspreekpunt dat de contacten met de scholen verzorgt;
- Ondersteuning bij PR activiteiten voor boerderijeducatie in de regio;
- Beschikbaarheid van passend lesmateriaal;
- Ondersteuning bij de kwalificatie tot educatieboer;
- Aansluiting als regionaal samenwerkingsverband bij Platform Boerderij Educatie Nederland;
- Financiële ondersteuning vanuit overheden of bedrijfsleven.

DOELSTELLING

Het doel is om de verbinding tussen agrarische ondernemers en de samenleving te versterken. Een van de middelen hiervoor is boerderijeducatie. Hiermee wordt het basisonderwijs en agrarische bedrijfsleven dichterbij elkaar gebracht en worden kinderen al op jonge leeftijd geïnformeerd over de herkomst van hun voedsel, het werk van boeren en tuinders en het unieke karakter van West-Friesland als voedselproducerende regio's. Een bezoek aan een agrarisch bedrijf kan bijdragen aan meer begrip en draagvlak. Door kinderen al op jonge leeftijd kennis te laten maken met de agrarische

sector en de diversiteit hierin, zijn zij later beter in staat om meer bewuste, gezonde en/of duurzame keuzes te maken. Het thema boerderijeducatie staat tevens op de politieke agenda en komt onder andere aan bod in de visie 'Landbouw, natuur en voedsel, waardevol en verbonden', die minister Schouten in september 2018 heeft gepresenteerd. In aansluiting hierop kwam Tweede Kamerlid Carla Dik-Faber begin november met een initiatiefnota, waarin ze stelt dat iedere basisschoolleerling een keer op bezoek moet bij een boerenbedrijf.

Iedere basisschoolleerling moet een keer op bezoek bij een boerenbedrijf. Waarom? Veel kinderen weten niet meer waar hun eten vandaan komt. «Uit de supermarkt» zullen zij misschien antwoorden, maar waar komt het écht vandaan? Hoe vanzelfsprekend is het om te weten dat melk van de koe (of misschien wel een geit) komt, of een appel gewoon van een Nederlandse fruitteiler? Bovendien vindt ieder kind het leuk om een melkveehouderij te bezoeken, of een imposante kas met tomaten of komkommers.

Bron: Initiatiefnota van het lid Dik-Faber over Verbinding boer(in)-burger, voedsel dichtbij (5 nov 2018)

Het hoofddoel van dit project is het opzetten van een dekkend netwerk van educatieboeren in West-Friesland dat aangesloten is bij Boerderijeducatie Nederland.

RESULTAAT

Het eindresultaat is een dekkend netwerk van 10 boeren en tuinders in West-Friesland die aangesloten zijn bij Boerderijeducatie Nederland. Na 2 jaar maken jaarlijks 50 schoolklassen in West-Friesland gebruik van boerderijeducatie. Dit betekent dat jaarlijks ca. 1.300 leerlingen in de regio met de klas op bezoek gaan bij een boer of tuinder.

Hoe?

De samenwerking tussen educatieboeren en het onderwijs zal worden gewaarborgd door netwerken en samenwerkingsverbanden die er al zijn in de regio, zoals bijvoorbeeld de Agrarische Natuurvereniging Hollands Noorden en NME West-Friesland. De coördinatie zal worden gewaarborgd in (een van) deze netwerken. Zij heeft als taak om de vraag vanuit het onderwijs en het aanbod van de agrarische ondernemers in de regio samen te brengen. Daarnaast houdt de coördinator zich bezig met de projectorganisatie: het werven van fondsen, de financiële administratie, het verzorgen van de communicatie naar de scholen en de educatieboeren en het ondersteunen van PR-activiteiten. Deze netwerken zijn vaak al georganiseerd in de regio en hebben daar ook al hun netwerk, waardoor het geen noodzaak heeft om weer een nieuw samenwerkingsverband op te richten.

Via de regionale afdeling van LTO Noord, West-Friesland, worden boeren en tuinders geworven die interesse hebben in boerderijeducatie. Deze boeren en tuinders dienen zich te kwalificeren en aan te sluiten bij het Boerderijeducatie Nederland.

Als het netwerk van 10 boeren staat en succesvol is kan het netwerk ook uitgebreid worden naar de rest van de Kop van Noord-Holland. Uit eerdere ervaring van o.a. Boerderijeducatie Amsterdam en ANV Vockestaert blijkt dat klein beginnen (circa 10 educatieboeren) en later uitbreiden goed werkt. In het midden en westen van de Kop van Noord-Holland geldt dat er ook nog een witte vlek is voor het aanbod aan boerderijeducatie.

BEREIK

Het project richt zich op scholen en agrarische bedrijven in de zeven West-Friese gemeenten, zijnde Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec. In deze regio bevinden zich 105 basisscholen, die we met dit project willen bereiken.

SAMENWERKING

Voor de uitvoering van dit project wordt op verschillende terreinen samengewerkt met bestaande landelijke en regionale netwerken. Het Platform Boerderij Educatie Nederland is op landelijke niveau de partner waar het gaat om de kwalificatie tot educatieboer en de beschikbaarheid van lesmateriaal. Voor het contact en de communicatie met de scholen wordt samengewerkt met de regionale centra voor natuur-en milieu educatie: NME West-Friesland (MAK Blokweer in Hoorn en MEC De Witte Schuur in Enkhuizen). Gezamenlijk bereiken zij alle scholen in de regio West-Friesland. Daarbij zal ook samen worden gewerkt met de makelaars Jong Leren Eten in Noord-Holland. Voor het werven van boeren en tuinders, die opgeleid willen worden tot educatieboer, wordt contact gelegd met LTO West-Friesland en andere netwerk- en belangenorganisaties in de regio, zoals de **Agrarische Natuurvereniging Hollands Noorden**.

PLANNING

In 2019 wordt toegewerkt naar een dekkend netwerk educatieboeren en het inbedden van de projectorganisatie rondom boerderijeducatie. Het streven om met ingang van het schooljaar 2019/2020 boerderijeducatie als activiteit aan te bieden aan alle basisscholen in West-Friesland.

Om dit te bereiken wordt in 2019 het volgende traject uitgezet:

Opstartfase: maart – juli 2019

- het werven van fondsen voor de projectorganisatie en het kwalificeren van boeren/tuinders;
- het werven van boeren en tuinders die interesse hebben in boerderijeducatie via bestaande netwerk- en belangenorganisaties en regionale initiatieven;
- contact leggen met basisscholen die interesse hebben in boerderijeducatie om de vraag vanuit het onderwijs naar boerderijeducatie helder te krijgen;
- het aanbod aan boerderijeducatie digitaal beschikbaar maken voor het onderwijs en scholen informeren;
- onderzoek bestaande lesmaterialen die regionaal toepasbaar zijn.

Uitvoeringsfase jaar 1: september 2019 – juli 2020

- start kwalificatietraject educatieboeren;
- opbouwen organisatiestructuur, financiering en partners;
- uitvoering en coördinatie van 30 boerderijbezoeken:
- scholen en ondernemers met elkaar in contact te brengen;
- verzorgen financiële administratie;
- algemene projectorganisatie;
- het werven van fondsen voor de uitvoering en coördinatie van 50 boerderijbezoeken in het tweede uitvoeringsjaar;
- scholen informeren over boerderijeducatie in West-Friesland;
- het ondernemen van PR-activiteiten.

Eindresultaat juli 2020

- 10 educatieboeren zijn het kwalificatietraject gestart.
- Boerderijeducatie wordt aangeboden aan alle basisscholen in West-Friesland.
- 30 schoolklassen hebben een boer of tuinder bezocht.

Eindresultaat juli 2021

- De projectenorganisatie is geprofessionaliseerd.
- 10 educatieboeren zijn gecertificeerd.
- Zicht op structurele financiering van boerderijeducatie in West-Friesland.
- 50 schoolklassen hebben een boer of tuinder bezocht.
- 20 scholen hebben boerderijeducatie ingebed in hun lesprogramma.

FINANCIERING

KOSTEN OPSTARTFASE: maart- augustus 2019

Kostenpost	Activiteit	aantal (uren of keer)	uurtarief	kosten	Totaal (ex BTW)	BTW	Totaal (incl BTW)
Projectadviseur LTO Noord	Voorbereiding/ werven van fondsen	50	€ 92,00		€ 4.600,00	€ 966,00	€ 5.566,00
Coördinator	Werving van fondsen	35	€ 60,00		€ 2.100,00	€ 441,00	€ 2.541,00
	Netwerkorganisatie (scholen, Jong Leren Eten, NME, IVN)	25	€ 60,00		€ 1500,00	€ 315,00	€ 1.815,00
	Werven deelnemers	25	€ 60,00		€ 1500,00	€ 315,00	€ 1.815,00
Gebruik reserveringssysteem nmewestfriesland.nl	Digitaal aanbod richting scholen			€ 300,00	€ 300,00	€ 63,00	€ 363,00
Totaal kosten							€ 12.100,00

KOSTEN UITVOERINGSFASE JAAR 1: sept 2019-juli 2020

Kostenpost	Activiteit	aantal (uren of keer)	uurtarief	kosten	Totaal (ex BTW)	BTW	Totaal (incl BTW)
Coördinator	Coördinatie en projectorganisatie	150	€ 60,00		€ 9.000,00	€ 1.890,00	€ 10.890,00
Kwalificatietraject agrarisch ondernemer	BHV cursus	10		€ 200,00	€ 2.000,00	€ 420,00	€ 2.420,00
	Cursus Belevend Leren	10		€ 160,00	€ 1.600,00	€ 336,00	€ 1.936,00
	Tijdsinvestering*	100	€ 35,00		€ 3.500,00	€ 0,00	€ 3.500,00
Deelname aan Platform boerderijeducatie NL		10		€ 80,00	€ 800,00	€ 0,00	€ 800,00
Vergoeding educatieles	Educatieles	50		€ 120,00	€ 6.000,00	€ 1.260,00	€ 7.260,00
Totaal kosten							€ 26.806,00

*In-kind bijdrage

Kosten per uitvoeringsjaar na juli 2020

50 schoolbezoeken à €550,00 (voor uitvoering en coördinatie) = €27.500